

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

JUDr. Eva Barešová

(Český úřad zeměměřický a katastrální)

**Katastr nemovitostí v České republice v podmínkách
nového občanského zákoníku**

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

PRÁVNÍ PŘEDPISY O NEMOVITOSTECH V ČESKÉ REPUBLICE OD 1.1.2014

- **Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník**
- 3081 paragrafů, 238 zrušených předpisů
- **Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (KatZ)**

Zrušeny byly:

- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem
- Zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí ČR (katastrální zákon)
- Všechny provádějící předpisy

Prováděcí předpisy nové

Vyhláška č. **357/2013 Sb.**, o katastru nemovitostí (katastrální vyhláška)

Vyhláška č. **358/2013 Sb.**, o poskytování údajů z katastru nemovitostí

Vyhláška č. **359/2013 Sb.**, o stanovení vzoru formuláře pro podání návrhu na zahájení řízení o povolení vkladu

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

ZÁKLADNÍ ZMĚNY OD 1.1.2014

Občanský zákoník

- Definice nemovité věci
- Stavba je součástí pozemku
- Právo stavby
- Přídavné spoluvlastnictví
- Zásada materiální publicity

Katastrální zákon

- Předmět evidování v KN
- Nová práva zapisovaná do KN
- Nový obsah pojmů vklad a záznam
- Nové poznámky zapisované do KN
- Změna způsobu zápisu nemovitostí
- Nové údaje (o cenách, o dočasných stavbách)

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

NEMOVITÉ VĚCI

- **Nemovité věci podle občanského zákoníku** jsou
  - pozemky a
  - podzemní stavby se samostatným účelovým určením,
  - věcná práva k nim,
  - práva, která za nemovité věci prohlásí zákon.
  - Stanoví-li jiný právní předpis, že určitá věc není součástí pozemku, a nelze-li takovou věc přenést z místa na místo bez porušení její podstaty, je i tato věc nemovitá
- **Samostatnou nemovitou věcí je**
  - stavba dočasná
  - inženýrské sítě (součástí inženýrské sítě může být i budova)
  - jednotka je věc nemovitá
  - stavba spojená se zemí pevným základem ve vlastnictví osoby odlišné od vlastníka pozemku se nestává součástí pozemku, ale je nemovitou věcí
- Dnem 1.1.2014 se stavby přestaly být samostatnými věcmi a staly se součástí pozemku, měla-li **vlastnické právo k stavbě i vlastnické právo k pozemku táž osoba.**
- **Návrat k zásadě superficies solo cedit**
  - **Součástí pozemku je prostor nad povrchem i pod povrchem** stavby zřízené na pozemku a jiná zařízení **s výjimkou staveb dočasných**, včetně toho, co je zapuštěno v pozemku nebo upevněno ve zdech.

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

ZÁSADA MATERIÁLNÍ PUBLICITY

Je-li právo k věci zapsáno do veřejného seznamu, má se za to, že bylo zapsáno v souladu se skutečným právním stavem. Bylo-li právo k věci z veřejného seznamu vymazáno, má se za to, že neexistuje.

Není-li stav zapsaný ve veřejném seznamu v souladu se skutečným právním stavem, svědčí zapsaný stav ve prospěch osoby, která **nabyla věcné právo za úplatu v dobré víře od osoby k tomu oprávněné podle zapsaného stavu.**

Není-li stav zapsaný ve veřejném seznamu v souladu se skutečným právním stavem, může se osoba, jejíž věcné právo je dotčeno, domáhat odstranění nesouladu; prokáže-li, že své právo uplatnila, zapíše se to na její žádost do veřejného seznamu. Rozhodnutí vydané o jejím věcném právu působí vůči každému, jehož právo bylo zapsáno do veřejného seznamu poté, co dotčená osoba o zápis požádala.

Kdo tvrdí, že je ve svém právu dotčen zápisem provedeným do veřejného seznamu bez právního důvodu ve prospěch jiného, může se domáhat výmazu takového zápisu a žádat, aby to bylo ve veřejném seznamu poznamenáno (možná obrana proti provedenému vkladu).

Požádal-li žadatel o poznamenání spornosti zápisu do jednoho měsíce ode dne, kdy se o zápisu dozvěděl, působí jeho právo vůči každému, komu popíraný zápis svědčí nebo kdo na jeho základě dosáhl dalšího zápisu; po uplynutí této lhůty však jen vůči tomu, kdo dosáhl zápisu, aniž byl v dobré víře.

Nebyl-li žadatel o zápisu cizího práva řádně vyrozuměn, prodlužuje se lhůta podle odstavce 2 na tři roky; lhůta počne běžet ode dne, kdy byl popíraný zápis proveden.

PŘEDMĚT EVIDENCE V KATASTRU NEMOVITOSTÍ

- V katastru nemovitostí se evidují
  - **pozemky** v podobě parcel,
  - **budovy**, kterým se **přiděluje číslo** popisné nebo evidenční, pokud **nejsou součástí pozemku nebo práva stavby**,
  - **budovy**, kterým se číslo popisné ani evidenční **nepřiděluje**, pokud **nejsou součástí pozemku ani práva stavby**, jsou **hlavní stavbou na pozemku a nejde o drobné stavby**,
  - **jednotky**, vymezené podle **občanského zákoníku**,
  - **jednotky** vymezené podle **zákona č. 72/1994 Sb.**,
  - **právo stavby**,
  - **nemovitosti, o nichž to stanoví jiný právní předpis.**
- **Předmětem evidence v katastru nemovitostí nejsou**
  - podzemní stavby
  - rozestavěné budovy

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

ZÁPISY DO KATASTRU NEMOVITOSTÍ

- Zápisy týkající se práv se do KN provádějí vkladem, záznamem nebo poznámkou.
- **Vklad** je zápis do KN, kterým se **zapisují věcná práva, práva ujednaná jako věcná práva, nájem a pacht.**
- **Záznam** je zápis do KN, kterým se zapisují práva odvozená od vlastnického práva.
- **Poznámka** je zápis do KN, kterým se zapisují významné informace týkající se evidovaných nemovitostí nebo v KN zapsaných vlastníků a jiných oprávněných.

- Zápisy práv se do KN provádějí na základě písemností **v listinné podobě nebo v elektronické podobě**. Pokud je listina vyhotovena v elektronické podobě musí být též opatřena kvalifikovaným časovým razítkem.

- Vkladem se do KN zapisuje
  - **vznik, změna, zánik,**
  - **promlčení a**
  - **uznání existence nebo neexistence práv.**

PRÁVA ZAPISOVANÁ VKLADEM

- vlastnické právo
- **právo stavby**
- **věcné břemeno** (služebnosti a reálná břemena)
- zástavní právo
- podzástavní právo
- **budoucí zástavní právo**
- předkupní právo
- **budoucí výměnek**
- **přídavné spoluvlastnictví** (věc náležící společně několika vlastníkům samostatných věcí určených k takovému užívání, že tyto věci vytvářejí místně i účelem vymezený celek, a která slouží společnému účelu tak, že bez ní není užívání samostatných věcí dobře možné, je v přídavném spoluvlastnictví těchto vlastníků)
- **správa svěřenského fondu** (vytváří se vyčleněním majetku z vlastnictví zakladatele tak, že ten svěří správci majetek k určitému účelu smlouvou nebo pořízením pro případ smrti a svěřenský správce se zaváže tento majetek držet a spravovat; majetek ve svěřenském fondu není ani vlastnictvím správce, ani vlastnictvím zakladatele, ani vlastnictvím osoby, které má být ze svěřenského fondu plněno)

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

- **výhrada vlastnického práva**
- výhrada práva **zpětné koupě**
- výhrada práva **zpětného prodeje**
- **zákaz zcizení nebo zatížení**
- **ujednání o koupi na zkoušku**
- **nájem**, požádá-li o to vlastník nebo nájemce se souhlasem vlastníka
- **pacht**, požádá-li o to vlastník nebo pachtýř se souhlasem vlastníka
- **vzdání se práva na náhradu škody na pozemku**
- vkladem se do KN dále zapisuje rozdělení práva k nemovitosti na vlastnické právo k jednotkám

ZAHÁJENÍ VKLADOVÉHO ŘÍZENÍ

- **Zahájení vkladového řízení**
  - na návrh (povinný formulář) – přílohou vždy listina, jinak se k návrhu nepřihlíží
  - bez návrhu (listina doručená od soudu nebo soudního exekutora)
- O vyznačení, že právní **poměry** jsou dotčeny změnou, katastrální úřad informuje **nejpozději den poté**, co ke změně došlo, **vlastníka nemovitosti a jiného oprávněného** zasláním informace **na adresu uvedenou v KN** nebo prostřednictvím **datové schránky**; pokud o to účastník požádá, katastrální úřad informuje vlastníka také elektronicky **na e-mailovou adresu nebo zprávou na mobilní telefon**.
- Účastníky vkladového řízení, kteří mají zřízenu **službu sledování změn** v katastru informuje prostřednictvím této služby.

PŘEZKUM LISTINY

- Přezkum listiny se liší podle toho, zda se jedná
  - o soukromou listinu
    - přezkum v rozsahu jako dříve nebo
  - o veřejnou listinu
    - splňuje náležitosti listiny pro zápis do katastru,
    - její obsah odůvodňuje navrhovaný vklad,
    - navrhovaný vklad navazuje na dosavadní zápisy v katastru.
- U veřejné listiny se přezkum ještě liší podle toho, zda se jedná
  - o veřejnou listinu od soudu nebo soudního exekutora (*bez návrhu*) – zda splňuje **náležitosti listiny** pro zápis do KN a dále, **zda je toto rozhodnutí závazné i pro osoby, v jejichž prospěch je právo v katastru dosud zapsán,**
  - o notářský zápis, který je veřejnou listinou (ještě zda k době podání návrhu na vklad nebyl v KN zápis, ze kterého vyplývá, že k době podání návrhu na vklad je účastník vkladového řízení omezen v nakládání s věcí, která je předmětem právního jednání),
  - o jinou veřejnou listinu (např. vyvlastňovací úřad) (*s návrhem*).

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

ROZHODNUTÍ VE VKLADOVÉM ŘÍZENÍ

- Jestliže jsou podmínky pro povolení vkladu splněny, katastrální úřad vklad povolí, **nejdříve však po uplynutí lhůty 20 dnů ode dne odeslání informace o plombě**. V opačném případě, nebo i tehdy, ztratil-li návrh před rozhodnutím o povolení vkladu své právní účinky, návrh zamítne.
- Pokud je rozhodnutím, kterým se vklad povoluje, zcela **vyhověno** návrhu na povolení vkladu, **rozhodnutí se písemně nevyhotovuje**.
- Záznamem **ve spisu** rozhodnutí o povolení vkladu práva **nabývá právní moci**.
- V případě, že byl vklad povolen a proveden, **zašle katastrální úřad účastníkům vkladového řízení vyrozumění** (tzv. změnový výpis z KN) o tom, jaký vklad byl do katastru proveden a vkladovou listinu vyjme ze spisu a založí ji do sbírky listin.
- Vyrozumění má zásadní význam pro uplatňování zásady materiální publicity.
- Je-li účastník, jehož práva k nemovitosti podle zápisu zanikají nebo se omezují, ve vkladovém řízení zastoupen **zmocněncem, vyrozumí ho o provedeném vkladu katastrální úřad nejen prostřednictvím zmocněnce, ale i přímo**.

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

OBRANA PROTI ROZHODNUTÍ VE VKLADOVÉM ŘÍZENÍ

- Proti rozhodnutí, kterým **se vklad povoluje**, není přípustný **žádný opravný prostředek**.
- Proti rozhodnutí o **zamítnutí vkladu** není přípustný
  - žádný opravný prostředek ve správním řízení,
  - přezkumné řízení ani obnova řízení;
- **přípustná je žaloba** podle ustanovení občanského soudního řádu o řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem, která musí být podána **ve lhůtě 30 dnů** ode dne doručení rozhodnutí.

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

ZÁZNAM

- **Záznamem se zapisují práva nevěcná, odvozená od vlastnického práva**
  - příslušnost organizačních složek státu a státních organizací hospodařit s majetkem státu
  - právo hospodařit s majetkem státu
  - správa nemovitostí ve vlastnictví státu (již neexistuje)
  - majetek hl. města Prahy svěřený měst. částem hl. města Prahy,
  - majetek města svěřený měst. obvodům nebo měst. částem st. měst,
  - majetek ve vlastnictví územního samosprávného celku předaný organizační složce do správy k jejímu vlastnímu hosp. využití,
  - majetek ve vlastnictví územního samosprávného celku předaný příspěvkové organizaci k hospodaření.

POZNÁMKA

- **Poznámka se zapisuje**
  - **k osobě** (zajistí kterýkoliv katastrální úřad) (např. o vyrozumění o nařízení exekuce, nařízení předběžného opatření, o insolvenční) nebo
  - **k nemovitosti**
- K nemovitosti se zapisuje poznámka o
  - a) **podaném návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí** správou nemovitosti, prodejem nemovitosti a zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitosti,
  - b) **exekučním příkazu** ke správě nemovitosti a k prodeji nemovitosti,
  - c) **exekučním příkazu** k postižení obchodního závodu,
  - d) **usnesení o pokračování vedení exekuce** správou obchodního závodu, usnesení o nařízení prodeje obchodního závodu v dražbě,
  - e) **usnesení o pokračování výkonu rozhodnutí** správou obchodního závodu, usnesení o nařízení prodeje obchodního závodu v dražbě,
  - f) **usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí správou nemovitosti**, prodejem nemovitosti a o nařízení výkonu rozhodnutí postižením obchodního závodu,
  - g) **usnesení o dražební vyhlášce** o prodeji nemovitosti,

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

- h) **vyrozumění insolvenčního správce** o soupisu nemovitostí, které jsou podle katastru ve vlastnictví jiné osoby než dlužníka,
- i) **usnesení o nařízení předběžného opatření,**
- j) uzavření smlouvy o provedení dražby nedobrovolné,
- k) **žádosti o vyvlastnění** práv k pozemkům a stavbám podané u příslušného vyvlastňovacího úřadu,
- l) **zahájení pozemkových úprav,**
- m) **rozhodnutí o schválení pozemkových úprav,**
- n) jiném rozhodnutí než podle písmene m) nebo opatření obecné povahy, kterým se omezuje oprávnění vlastníka nemovitosti nebo jiného oprávněného nakládat s předmětem práva zapsaným v katastru nebo se kterým je zákonem spojeno omezení,
- o) podané žalobě, kterou se navrhovatel domáhá, aby soud vydal takové rozhodnutí týkající se nemovitostí evidovaných v katastru, na jehož základě by mohl být proveden vklad do katastru, pokud se na jeho základě nezapisuje poznámka spornosti zápisu,
- p) **výhradě, že upevněný stroj nebo jiné upevněné zařízení není součástí nemovitosti,**
- q) dovolání se neúčinnosti právního jednání,

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

- r) právu užívání nebo požívání, o němž se neprovádí zápis vkladem, jakož i omezení rozsahu nebo způsobu užívání nebo požívání věci spoluvlastníky,
- s) **výhradě přednostního pořadí pro jiné právo,**
- t) **přednostním právem ke zřízení věcného práva pro jinou osobu,**
- u) odkladu zrušení spoluvlastnictví a odkladu oddělení ze spoluvlastnictví,
- v) ujednání o tom, že vlastník pozemku nemá předkupní právo k právu stavby a vlastník práva stavby nemá předkupní právo k pozemku,
- w) výhradě souhlasu se zatížením práva stavby,
- x) **základu zřídit zástavní právo k nemovitosti,**
- y) **závazku nezajistit zástavním právem ve výhodnějším pořadí nový dluh,**
- z) **závazku neumožnit zápis nového zástavního práva namísto starého,**
- za) **stavbě, která není součástí pozemku.**

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

K nemovitosti se dále zapisuje poznámka o

- a) započetí výkonu zástavního práva,
- b) ujednání pořadí zástavních práv,
- c) uvolnění zástavního práva,
- d) svěřenském nástupnictví,
- e) zákazu nakládat s nemovitostí,
- f) dočasné povaze věcného práva na základě zajišťovacího převodu,
- g) předání údaje o nemovitosti do evidence Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových,
- h) omezení při hospodaření a nakládání s nemovitostí v souvislosti s poskytnutím podpory z veřejných prostředků.

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

POZNÁMKA SPORNOSTI

- **Není-li stav zapsaný v KN v souladu se skutečným právním stavem**, osoba, jejíž věcné právo je dotčeno, se domáhá odstranění nesouladu a prokáže-li, že své právo uplatnila u soudu, zapíše se na její žádost do katastru poznámka spornosti zápisu.
- Obdobně se zapíše do katastru poznámka spornosti zápisu i v případě, že někdo tvrdí, že je ve svém právu **dotčen zápisem provedeným do katastru bez právního důvodu** ve prospěch jiného a žádá, aby to bylo v katastru poznamenáno.
- Poznámku spornosti zápisu, která působí proti zápisu provedenému na základě napadeného právního jednání a na něj navazujícím zápisům, zapíše katastrální úřad také na základě **oznámení soudu o podané žalobě nebo na základě doloženého návrhu žalobce**, pokud žalobce podal žalobu o určení, že právní jednání, na jehož základě má být zapsáno právo do katastru, je **neplatné, zdánlivé nebo zrušené**.

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

DOHLEDÁVÁNÍ VLASTNÍKŮ

Pokud je osoba zapsaná v katastru jako vlastník označena nedostatečným způsobem a zápis o ní neumožňuje její dostatečnou identifikaci, Český úřad zeměměřický a katastrální **předá údaje o této nemovitosti a o jejím vlastníkovi známé ze zápisů v katastru Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM).**

ÚZSVM převezme údaje a vede jejich evidenci. Tuto evidenci včetně známých údajů o zapsaném vlastníkovi zveřejní na svých internetových stránkách způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zároveň tyto údaje předá obecnímu úřadu obce, na jejímž území se nemovitost nachází.

Těž obecní úřad zveřejní převzaté údaje na úřední desce.

Součástí zveřejnění je i výzva, aby se **vlastník přihlásil ke svému vlastnictví** uvedené nemovitosti. Pokud se vlastník nepřihlásí ve lhůtě stanovené jiným právním předpisem pro to, aby nemovitost byla považována **za opuštěnou.**

DOPROJEDNÁVÁNÍ DĚDICTVÍ

Okresním soudům byly předány osoby zemřelé do roku 2012 k doprojednání dědictví.

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

VEDENÍ ÚDAJŮ

- **Údaje v katastru se vedou podle dosavadních právních předpisů do doby, než jednotlivé evidované údaje budou dotčeny změnou.** Katastrální úřady jsou oprávněny uvést zápisy v katastru do souladu s tímto zákonem i **dříve z moci úřední.**
- **O údajích o budově evidované podle dřívějších právních předpisů se má za to, že se jedná o trvalou stavbu,** pokud z údajů katastru nevyplývá, že se jedná o stavbu dočasnou. Doloží-li vlastník této stavby nebo jiný oprávněný, že se jedná o stavbu dočasnou, katastrální úřad tuto skutečnost do katastru doplní.
- Cenové údaje se nedoplňují.

SBÍRKA LISTIN

- Nadále **veřejná**, ale údaje z ní jen osobám, které prokáží svou totožnost.
- **Písemnosti** se ukládají **v listinné podobě nebo v elektronické podobě** podle toho, v jaké podobě byly doručeny.
- **Poskytování údajů ze sbírky listin KN** se provádí poskytováním ověřených nebo prostých
  - **kopii písemností v listinné podobě,**
  - **výstupů vzniklých převedením písemností** v listinné podobě do elektronické podoby (nebo obráceně, pokud tyto písemnosti byly v době doručení KÚ opatřeny platným uznávaným elektronickým podpisem nebo platnou el. značkou),
  - **duplikátů písemností v el. podobě,** pokud tyto písemnosti byly v době doručení KÚ opatřeny platným uznávaným el. podpisem nebo platnou el. značkou.
- Od 1.1.2016 **katastrální úřady jen písemnosti v listinné podobě, dálkovým přístupem v elektronické podobě.**

4. SLOVENSKÉ PRÁVNICKÉ DNI ZAMERANÉ NA KATASTER NEHNUTELNOSTÍ

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ !